

1 PITA

Irapa Reoro Vo Vukuo Iava

Pita vo pasio rigatoreva 62 o 64 yia Jisas vo kavauaro isivaaro iava. Uva voeaopa rigatoreva oea voraro oisoa toupave Rom gavman vo tokiaro sovara-ia. Oire oa iava Pita vo vaisio-ia Rom urui vaisireva ovoovovira oiso, Babilon urui.

Uva reoreoroepa Pita vo pasio-ia vao iava uvare oisoa voea upopaive voea vuri piepaoro vo teki-ia. Uva oiso puraroepa, Vearopai vosa visii vuri piepaive visii-ia vuri vavataaro tovopaoro. Vearopai ra vara kaepata.

Oreorovu tapo purareva riro goru reoro oreoroa toupai Papara 3. Uva tarai irara viapau taraipaai evo reoro vituaro-ia (1 Pi 3:18-21).

Pita vo touoro Rom-ia vao rigatoreva vo osa oisoa Rom reraaro rovopato Niro voea vuri piepareve. Uva tutuupaiva oiso ra Pita kopiuro. Oa iava vao rigatoreva vo osa Niro rera uposa aueparoepa.

1. Aviavi pie reoro vo pasio iava, 1:1-2.
2. Oirao pie vovou irara uvui iraopaai ra airerei vovouvira toupave vearopa viraakoro oupaoro Pauto ruvara-ia, 1:3–2:10.
3. Oirao pie vovouto vo pitupituroaro oara-ia uvui iraopa ra Pauto roru piepareve, 2:11–4:11.
4. Pauto rera orirureve ro ira tuuvu vovouvira toupave vuri pitupituro purapa arapa, 4:12–5:11.
5. Ovoviopa reoro varao, 5:12-14.

1 ^{1a} Ragai-a vao Pita Jisas Krai reraaro aposelto. Ragoa vo pasio rigatoavoi visii rutupa visiigoa roporeva Pauto ora rera iare. Visiigoa voraro rutu sikasikavira toupataveira vo distrikro-ia voraro oiso-ia, Pontas-ia vo, ora Galesia-ia vo, ari Kapadosia-ia, ora Esia-ia, ora Bitinia-ia. Uvaroare gaurutaepa visii voaaro rutu kavuoro. ^{2b} Pauto Aite visiigoa roporeva ora rera vo vovouaro sirova utuoro, oiso ra oisi eisi touta oiso, Rera voeaaro rutu ro iavirava Tugoropato Uraurato. Osa iava uvuipatai ra Jisas Krai vo reoro uvupaoro va purapata. Eisi osa iava Jisas Krai iava revasiva uvuipaori ra visii iava sopaura sisigarue pieeve rutu. Uva ragai-a

^a 1:1 Ap 2:5, 9 ^b 1:2 Hi 9:11-22

vao variriparai Pautoa iare, oisore ra visii rirovira rutu vatereve vereopa vovou ora gavaure vovou visii tauvapaoro.

Veoro Rutu Tootooa Oa Vigeire Tuepapeira Vuvuiua-ia

^{3c} Vigei rutu vuurapa vaisi purape Pautoa-ia ro vigei reraaro Turaro Jisas Krai Aitearo. Osa iava rirovira rutu vigeipa siraoro Airepa Tootoo vatereva. Ootootoa eva vituaro vo goruo oa-ia Jisas Krai vorevira tore piereva kopii tapi iava. Osa iava ita eisi uvuipaviei ra vigei tapo oisi tootoopaoro rutu tuevira raripavio vore utupaua. ^{4d} Vo uva vearopara ouperea taru Pauto ruvara-ia varao viraakoara oara orirupareveira Pauto voeapa oea rera vo rearo-ia pitupaive. Oara-a evara vuvuiua sovara-ia viapau uvuipai ra erupape, ora vuripape, ora voa opesipape. ⁵ Uva toupaveira visiipa ovusa Pauto visiiva vurapaoro visii virivaripareveira, vo osa rera vo goruaro-ia raripataveira. Osa iava utupaua Ovoioa Vuuta-ia viaevira rutu visii ourevere ora rera iare.

^{6e} Oare eva rugoo iraopaoro roru iraopata. Uvare taraipatai vai pasi oiso, Rovovira vai pasi oiso oaravu tavakaara ou rovota. Osa-a eisi osa sirao vo vavataaro kae rovotaverea. ⁷ Ari ita, otavakaroa evara oiso toupaveira, Visii varaaro rari vovouro akeakepara vaore, oiso ra oiraopavira rutu karekepape. Uva gol-ia taraipataveira oa opesipapeira. Uva vosa va kasipaive tuitui kasi-ia, ra oisi iava rogetara uvuipai ra va iava opesipape vao gol. Ra gol viratoaro raga roroioaro toupave. Osa-a eisi osa ragavira visii varaaro oirao pie vovouro goruvira toupaveira. Vo uvare evo tavakaro visii vo vovouroaro oirao pie vovouro goru pie rovoverea. Ovovouroa evara oirao pie vovouro vo voriaro gol vo voriaro-ia pute iraopaiveira rutu. Uvare vo vokia eva Jisas Krai ora karekeroverea visii vaisiara kae piesa visii vo vovouroaro oirao pie vovouro kekeoro. Ora visii vaterevere keraria ora rei vaisi. ^{8f} Oiraopavira, uvare rerapa siraopataveira ro ira viapau oiso kekepata. Uva viapau rera kekepaoro rera oirao piepatavoi vo vokio. Osa iava uvuipatai ra roru iraopata va-ia vao riroa rutu rorua. Uva viapau uvuipatai ra ora visii sopaaro iava va kosi piepaoro va iava roroiovira tavitavipata, uvare riroa rutu-a. ⁹ Ororua vituaro oiso toupaveira, uvare Pauto visii iava sopaura virivaripareveira rutu, vo rara visii varaaro oirao pie vovouro Jisas Krai-ia eveipareve.

¹⁰ Oiraopavira rutu, uvare va-a eva oa vituarore oisoa kasivarivira taraapaive profet irara. Oa-a eva isivaaro iava va iava reo ravaa puraiva oiso puraoro, “Vo vatevateo Pauto oa visiipa vaterevere.” ^{11g} Osa eisi taraapaoro rirovira rutu oisoa akeakepaive oiso purapaoro, “Aa vo vuuta

^c 1:3 1 Ko 15:20 ^d 1:4 Kl 3:24 ^e 1:6 Ro 5:2; Jo 16:1-11; Je 1:2 ^f 1:8 Jo 20:24-31;
1 Jo 4:20 ^g 1:11 Ais 53:1-12

rutu-a vao oa-ia uvuipai ra karekepe?” Ora, “Uva apeisi ragavira va purareverea Pauto?” Uva oisi-a eisi osa rirovira rutu oisoa piepaive. Uva vo vuutaore utupa rugorugooapaepa, ovusa Kraisi reraaro Uraurato voea sopaaro-ia toupavea. Uva va iava voea tavitavireva oiso, “Ovuuta-a eva utupa oa-ia Kraisi riro tavakaro oureverea. Oire ra va isivaaro iava Pauto rera vatereve keraria vorevira rera kae pieoro.” ¹² Uva Pauto profet irara taviro oiso puraroepa, “Viapau oiso ora visii tauvasa vao-ia reo ravaa ora vatepatai. Viapau. Ari voeaopa va-a utupaua.” Uva ita visii raga-a ita voea evoea. Uva oiraopavira rutu ita oiso profet irara vo reoroaro uvupataveira voea ruvara-ia oea Vearo Siposipo iava tavitavipaoro vara iava siposipopaiveira, vo rara vo reoro evara kosi piepaive Tugoropato Uraurato vo goruaro iavirava, ro ira Pauto siporeva vuvuiua iava. Ari ita, vo taraio-ia oa oupataveira oiraopa reo rutu vaaro otaraiapa purapurapa irara voea ensel rirovira rutu ruipa ragapaaveira.

**Pauto Vigeire Keeraparoveira Oisore Ra Ora
Airereipavio Vuria Pura Arapa**

¹³ ^h Osa-a eisi osa uvui iraopatai ra ora visii vo rugorugooaro ravaapaoro tuevira toupata. Viapau uvuipatai ra vovouisiro oavisii iava uusipata. Viapau. Ari kaiporivira rutu varare evara rugorugoo iraopata Pauto oara visiipa vatereverea vo osa Jisasi Kraisi ora karekero. ¹⁴ ⁱ Goruvira rutu Pauto vo reoro sirova utupata. Opeita ora visii iava vasepata opitupiturovupa, oisore ra visii ivupaive. Vo pitupituro oara oisoa pura rovipata voari tuariri vo osa rupa vovou-ia oisoa toupata. ¹⁵ Viapau. Ari Pauto vo vovouaro vao tugoropa vie iraopata oa sisigaruevira toupaveira. Oa iava uvui iraopatai ra oisi airereivira rutu toupata. Opeita okovorovu vuriara purapata. ¹⁶ ^j Ari ita, Tugoropa Vuku oiso purapapeira,

‘Ora airerei iraopata vo rara viapau vuriara vai purapata, uvare ragai-a sisigaruetoa rutu.’

Riroa Voria Oa Vatereva Pauto Vigei Vorevira Ousa Ora Rera Iare

¹⁷ ^k Vo osa Pautoa iare variripaoro oiso rera vaisipata, Igei Aitearo. Osa eisi piepaoro uvuipatai ra visii vo touaro-ia vo rasio-ia vao tavete tou rerapa avivikevira rutu toupata. Eake iava? Uvare rera raga ira vaeavira rutu oirara rovirieireverea voea vo pitupituroaro sirova katakataivira. ¹⁸ Ari ita, vo vori-ia eva taraiapataveira oa iavirava visii oureva Pauto ora rera iare. Uva visiipa vo vori vatereva, oisore ra va iavirava tuariripa pitupituro oavisii akukupapara kavuta varao oara oisoa oupata visii aao iraraaro ruvara-ia. Ovorio-a eva oa viapau uvuipai ra opesipe oiso osa

^h 1:13 Ef 6:14; 1 Te 5:6 ⁱ 1:14 Ro 12:1-2 ^j 1:16 Lev 11:44 ^k 1:17 Diu 10:17; Hi 12:28

vareo golarei oarea opesiperea ora silva. ¹⁹^l Viapau. Uvare vao vituaro iava reipai rutu vo vori eva oa purareva vigei ousa. Oiso osa vao-ia osa ragavira Krais viapau vurivira toureva. Ira sisigaruevira rutu touoro ora rera-ia tauoa purareva oiso rutu osa sipsip kakaero oisoa piepaive Jiu-pa irara voari tuariri. Oa-ia visii rutupa ovoova purareva, oisore ra va iavirava vuri pitupituro tuariripara kavuta. ²⁰^m Pauto rera roporeva ovusa vo rasio kareke asavira touva voari tuariri rutu. Uva va-a eva isivaaro iava Pauto rera karekereva vao iava ovoioa vuuta vaore, oiso ra visii tauvareve. ²¹ Ra Krais vo kovoaro-ia taraipaoro Pauto oirao piepata ro ira rera vorevira tore piereva kopiia iava rera vateoro keraria. Oa-a eva oa iava uvuipatai ra goruvira rutu oirao pie vovou purapata rera raga-ia rari iraopaoro ro-ia Pauto.

Uvui Iraopavio Ra Araoko Irarapa Siraopavio

²²ⁿ Oisi-a eisi osa oiraopa reo rutu sirova utupataiva, visii iava sopaura sisigaruevira toupaveira. Oa iava uvuipatai ra oiraopavira rutu sirao iraopata oearovivupa ora visii iava voea oirao pie vovou irara. Uva oisi piepatavora, uvui iraopatai ra vearovira rutu sopaura oavisii rutu iava oearovivu tauvapata voeao ora visii iava voea. ²³ Uvare Airepa Tootoo outavorao vao oa pauakavira toupaveira. Ootootoa vituaro-a Pauto vo reoaro ro Aite ira tootoovira toupaveira. Ira viapau opesia vaiaro. Oa iava uvuipatai ra oiso rutu toupata, Visii-a ita Pauto ovii iraraoro rutu, visiigoa viapau opesia vai. ²⁴^o Tugoropa Vuku iava vo siposipo oiso purapaveira,

‘Ari ita, voeao raga oirara oea oiso rutu toupaveira osa isiso kou. Ora varao oritoara oarapa ruipapaaveira oara oiso rutu toupaveira osa isiso kouro kokookoaro. Ari ita, isiso kouro vokiara rutu-ia kopiipaveira. Ra vo kouro kokookoaro tapo erakopaoro opesipape kopii ovoipaoro.

²⁵^p Ari Turaro vo reoaro-ia viapau opesia vai.’

Evo reo raga ita oa visii-ia karekeepa vo uva oisoa Vearo Siposipo uvupata oearovu ruvara-ia.

Jisas Oiso Toupave Osa Aveke O Iria-ia Tootooa Toupai

2 ¹ Oire uva uvui iraopatai ra vuri vovouro oavisii kavuta. Opeita kuuvu reoro raga purapata ora opitupiturovu kuuvuara. Opeita oearovu varaaro riiripata orekerovu. Opeita oearovivu takaupata vuri reoro-ia. ²^q Uvui iraopatai ra vaopa vearo aio ogoepata Pauto vo reoaro, ra va iava vearoa taraia outa Pauto ruvara-ia. Oa iava uvuipai ra visii

¹ 1:19 Eks 12:5; Hi 10:19-25 ^m 1:20 Ef 1:4; Hi 9:26 ⁿ 1:22 Jo 13:34 ^o 1:24 Ais 40:6-8
^p 1:25 Jo 1:1 ^q 2:2 Mk 10:15; 1 Ko 3:2

varaaro oirao pie vovouro oavisii goruvira torepe tauva oupaoro vo Pauto ruvara-ia. Oiso rutu osa kakae vure vokiara rutu-ia roroo ruipapaaveira aako riakoro-ia goruvira riropaoro. ^{3†} Aue iava uvare Tugoropa Vuku-ia oiso purapapeira, ‘Vereopa vovou oisoa sovopata vao Turaro oa purapareva visii-ia.’

^{4‡} Turaro iare uriopata ro-ia kataitoa raga. Ira oiso rutu toupaveira osa aveke o iria-ia tootooa toupaveira. Ari ita, oearovu iria o aveke verioro oiso vovouaepa ra oira viki ragaive oiso rutu osa aveke turi raga. Vo osa Pauto oira eira roporeva, oiso ra rera vo kovoaro puraave. ⁵ Osa ita eisi osa visii toupataveira oiso osa avekeara oara-ia tootooa toupaveira. Ari ita, Pauto uvuiparoi ra visii-ia tugoropa kepa paureve vo rara ora visii iava vasepata rerapa. Vo osa vo kepa opesirevora, uvuipatai ra voa pris kovoro purapata tauoro purapaoro vo kepa sovara-ia. Varao oara-ia uvuipatai ra Pauto roru piepata vo rara vara purapata Jisas Kraiss vo tauvaaro-ia.

^{6†} Uvare Tugoropa Vuku-ia oiso purapapeira Kraiss iava,
 ‘O ropoava aveke iria-ia riroa voria toupaveira. Uva oira tovoava.
 Oa iava oiso toupaveira osa kukuuvu tuuta vo Kepao vaaro oa pauava Saion taere-ia vo Jerusalem urui vaore oiso, Irouto ro ira Kraiss oirao pierve ro rera raga ita aveke, ira viapau uvuiparoi ra ariia vai oureve vo rara oisi pierve eisi.’

⁷ Uva rera iavirava riro tauva rutu visiipa toupavoi visiigoa rera oirao piepata rutu. Ari vosa aa voeao oea viapau rera oirao piepaive, Tugoropa Vuku-ia oiso purapapeira oearo evoea,

‘Oire aveke kepa paupa irara iria oisoa veripaive. Uva oira raga ita eira iria vo utupaua oiso rutu karekeoverea, rovopa tuuta rutu kukuuvu tuuta va iava Kepa.’

^{8‡} Ora oreoreovu ita Tugoropa Vuku iava oiso purapapeira,
 ‘Iriavu aveke iria iava tuipaoro oirara posipaiveira kovepasa.’

Voeao oea Pauto vo rearova kaureopaave osa toupai vo reo ovoovovira. Eira aveke iria ovoovovira toupaveira oiso osa Pauto vo rearo. Uvare oirara vo reo iava posipaiveira kovepaoro vo rara vapa reasipaave. Uvare Pauto vare oiraopavira oisi puraroepa.

Vigei Oiso Toupapeira Pauto Voeaaro Oirara

^{9‡} Ari Pauto visii reesireva oa iava oiso toupataveira, Visii-a rera voeaaro. Visiigoa oiso toupataveira, Pris irara rera voeaaro ro King visiigoa sisigaruevira rutu toupataveira. Oa-a eva vituaro iava oiso toupataveira, Visii Pauto voeaaro torevokoaro rutu. Oa iava uvuipatai ra ovovourovu rutu iava

† 2:3 Sam 34:8-10 ‡ 2:4 Sam 118:19-29 † 2:6 Ais 28:16 ‡ 2:8 Ais 8:14; Ro 9:22

‡ 2:9 Diu 10:15; Ap 26:18

siposipopata varao vearopara rutu oara oisoa purapareve visiipa. Osa raga ita oiso osa visiire keeraroepa ora rera iare. Oa iava rupa vovou kavutava, ovusa visii oureva vore aviavia-ia rera vaaro vearo aviavi rutu. ^{10w} Ari ita, tuariri oisoa oiso rutu toupata, Oira turiro raga. Uva vo vokio oiso toupatavoi, Pauto voeaaro rutu visii. Ari ita, voari tuariri viapau oisoa siraoa vai oupata Pauto ruvara-ia. Ari vo vokio-ia vo sirao outavoi rera ruvara iava.

Vigei Uvui Iraopaviei Ra Oiso Toupape, Pautoa-pa Kovopa Irara

^{11x} Vate irara oaa, visii oiso rutu toupataveira vo rasio-ia osa sopaipa irara oea tavetevira toupaveira. Eva vituaro iava visii tavipaavoi oiso ra visii vo vovouroaro poreta vo vovouro iava vo rasio varaaro, oara visii iava sopaura vuri piepaiveira. Evo vovouro vuriara oara vearo vovourova ora upopapeira vo visii iava sopaura-ia. ¹²Torevoko vovou raga purapata oirao pie vovou asa irara vuutaaro-ia toupao. Eagara vosa vurivira visii vaisipaive kuvuvira, vo osa voeava torevoko vovou raga purapata. Osa iava eisi uvuipaai ra visii siituepaoro oisi iava taraia oupaive. Oa vai iava uvuipaai vai ra utupauavi Pauto vaisiara kae pieve vo vokiri-ia oa-ia vorevira voreroverea Turaro.

^{13y} Gavman irara vo reoroaro rutu sirova utu iraopata reo goru, vo uvare Turaro Pauto vo ruipaaro-a visiipa. Ora Paim Minista vo reoroaro tapo uvupata vara purapasa. ¹⁴Ora turaro irara tapo vo reoroaro uvu iraopata. Voeao oearopa vo kovo vaterevora rovopato Gavman, oiso ra vuri irara vo voriaro vateive. Ora vearo irara vaisiara kae pieve. ¹⁵Uva eake-a vao oare uvui iraopatai ra voea vo reoaro reipa irara sirova utu iraopata? Aue iava uvare Pauto vo ruipaaro visiipa oisi oiso toupaveira vaore, oiso ra va-ia torevoko vovou rutu purapata. Osa iava eisi roruko irara viapau uvuipaai ra visii togapaive oreoro-ia, evoearo oearoa oearovivu takaupaiveira vuri reoro-ia. ^{16z} Ari ita, uvuipatai ra oiso rutu toupata osa voearo oearoa viapau tokipareve irai voea vo kovoroaro-ia voea siituepaoro vo rasio-ia. Uva oiso rutu toupata osa voea kovopa irara oea tokipareveira Pauto ora rera osireiario-ia. Uva oisi-a eisi osa iava viapau akeakevira raga vuri vovouro purapata vatauvira. ^{17a} Oearovu rutu-ia vearo rugorugooro purapaoro voea vaisiara rei piepata. Ora oirao pie vovou iraravi oearoviapa tapo sirao iraopata voea visii iavapa irara. Pautoa-pa avivikepata. Ora visii reraaro reito gavman vo reoroaro uvu iraopata.

Uvui Iraopaviei Ra Kraisa Vaaro Ovoovoa Sirova Utu Iraopavio Siitoka Oupaoro

¹⁸Visii kovopa irara arovi iraopata voearopa oearoa visiipa reipaoro visii tokipaiveira kave vovou rutu purapaoro visiipa. Voea vo reoroaro

^w 2:10 Hos 1:9-10 ^x 2:11 Hi 11:8-10 ^y 2:13 Ro 13:1-10 ^z 2:16 Ga 5:1; 1 Ko 7:22

^a 2:17 Ro 12:10; Hi 13:1

uvuta. Eagara vosa visiire kasipuvira reopaave oearovu raga reipa irara, oearoa tapo vo reoroaro-ia uvuipatai ra vara uvu iraopata. ¹⁹^b Osa-a eisi osa iava uvuipatai ora visii vo voriaro outaverea vo Pauto ruvara-ia, vo rara viapau vearovira visii vo kovoroaro eveipaive. Eake iava? Uvare Pauto vo vovouaro-ia tarai rovopaaro eva kasipua oupataveira voea ruvara-ia oea visii vurivira tokipaiveira. Vo ovusa viapau oiso vuri pitupituro vai purapataveira. ²⁰^c Ari ita, vosa vuria purata, ra va-ia tavaka outa vo osa viapau kasipupata. Uva apeisi-a? E ovariei va iavirava visiipa? Viapau rutu. Ari vosa vearoa raga purapata, ra va iavirava tavaka outa vo osa viapau kasipupata, osa iava eisi Pauto uvuiparoi ra visiipa vearo vori vaterere. ²¹^d Eva-a Pauto vo ruiparoo visiipa. Aue iava uvare Krai vo ovoovo purareva visiipa riroa rutu upia ouoro evao parikou-ia visii tauvaoro. Osa eisi vo ovoovo eva vioepata. ²² Oiraopavira rutu uvare eera Krai viapau oisoa vuriara vai purapareve. Ora viapau kuuvu reoro vai oisoa purapareve rera oiraaro iava gisipo irai keakeapasa. ²³ Ari vosa irai rera takaupareve, uva viapau Krai uvuiparoi ra oisi eisi irai otakuiaro pukooro irai tovireve. Ora vosa tavaka vai oureva irai ruvara-ia, ra viapau oiso iraire oiso puraro, “Vii vuri pieavere rara.” Viapau. Ari Pauto raga-ia oisoa rariparo oiso, Ira raga rerapa va voriaro eva vuria vaterere. Uvare Pauto ora rera raga torevokovira rutu oirara rutu rovirieireverea voea vo voriroaro voeapa vateoro. ²⁴^e Ari ita, Krai kopiioepa evao parikou-ia vo uva ora rera iava varaua-ia vigei vo vuriroaro vo voriaro oureva. Uva vigeipa kopiioepa, uvare oiso ruipaparoveira ra vuri pitupituro kavupape. Oa iava eva uvuipaviei ra tootoovira toupape torevoko vovou raga purapaaro. Oiraopavira uvare vara-a evara rera vo viuparoaro oara iavirava uvuipaviei ra poretevira rutu tootoovira toupape. ²⁵ Voari rovovira rutu uva oisoa virivira raga toupata oiso osa sipsip ragui viri ragapaiveira. Oa isivaaro iava poreta virora visii Tokipatoaaro sirova utusa ro-ia Pauto. Ro ira uvuiparoi ra visii iava sopaura oavisii utopareve vuri vovouro asavira.

Vo Toupai Ora Oupa Irarare Vo Reoreo

3 ¹ Visii oirapa riako visiigoa arovi iraopata vatua irara oavisii voea vo reoroaro sirova utupasa. Ari ita, vosa oearovu voea iava viapau Pauto vo reoro oirao piepaive, oea uvuipaa ra visii vo vovouroaro vearoara kekepaoro ora voea iava vovouisiro oaive porepaaro Pauto oirao pieve, vao iava rara viapau va iava oisi eisi voea tavitavipata. ² Uva ita, uvuipaa ra visii vo vovouroaro sisigarue vovouro eveiive vo osa voeapa avivikepata. Oire ra va iava oiso puraave, “O ari oiraopatoa rutu-a Pauto.” ³^f Visii riakora viapau uvuipatai ra varaura

^b 2:19 Ro 13:5 ^c 2:20 1 Pi 3:17 ^d 2:21 Ais 53:1-9 ^e 2:24 Hi 1:1-4; Ro 6:2

^f 3:3 1 Ti 2:9; Ais 3:18-23

raga ratauva oritopata vo pitupituo sirova utupaoro oruara oritopa gol oritoro tovopaoro, ora ooritorovu rutu vearo kekeara varoara, ora aasiara oara-ia riro moni viki ragapataveira. ⁴Viapau. Asi vearopai vosa sopaura oavisii iava oritopata vao-ia oritoa oa viapau uvuipai ra opesipe. Eva ita kave vovou vo osa ora visii vo pitupituroaro raga sirova vearo vovouro purapataveira. Ooritoa-a eva reia rutu rovopa vo Pauto osireiario-ia. ⁵Airovu vairo airoa oisoa tuariri rutu riro goruvira rutu Pauto sirova oiso utupaave rera oirao piepaoro, evairo airoava ovoovovira vairo oiso vearovira vo oritoro purapaiveira ora vairo sopaaro-ia vo osa vatua irara oaive vo reoroaro uvupaoro vara purapaiveira. ⁶⁸Iriavu-a o-ia vairo iava Sera, iria vatuated ro Ebrahim vo reoroaro uvuoro oiso rera vaisieva, “Ragai reraaro reito.” Uva vo vokio-ia visii riako oiso toupatavoi, Oira ovii riakoaro visii, vo rara oira vo vovouaro rutu sirova vearovira utupata, ora vosa viapau uriripata orekerovu avu vaipa.

⁷^h Visii vatua irara visiigoa oiso tavipaavoi, Ora visii vatua riakoroarova tupaoro oiso rutu rugoopata vairove, Oiraopavira rutu, uvare viapau oiso goruvira rutu tupaiveira oiso osa oirara. Ra oisi eisi rugorugoo irapaoro vearovira vairo tokipata rutu. Eake iava? Uvare Pauto vaeavira vei avukarei rutu tootoo piepareveira vao-ia rera vo vatevatearo. Ari ita, uvui irapatai ra vokiara rutu-ia vearo vovou rutu pura irapata vatua riakoro oavisii-ia. Teapi vuriara vai purapata vairo-ia, ra oisi iavirava eisi Pauto viapau visii uvupareve vo osa rera iare variripata.

Uvuipaviei Ra Katai Vovou Rutu-ia Toupape

⁸Oire uva oaravu varao oara iava oiso visii tavipaavoi, Katai vovou rutu purapata ora visii rutuva vaeavira oearovivupa siraopaoro, oiso rutu osa ora visii araoko irararo rutupa siraopataveira. Vereopa vovou rutu purapata oearovivupa ora visii iava. Ra opeita oiso vovoupata ra oearovupa reipata. ⁹ⁱ Vosa oearoi visii vuri piepaive, opeita voea vo pitupituroaro tuupata. Ora vosa oearoi visii takaupaive, ra opeita voea vo takauroaro pukopata ita voeare vovevira. Viapau. Ari uvuipatai ra vereopa vovou raga purapaoro voeapa voea vo pitupituroaro pukopata voeapa siraopaoro rutu. Eake iava? Uvare Pauto visii reesireva oearovupa vereopa vovou vatepasa voea tauvapaoro. Ra oisi iavirava uvuipatai ra vorerivira vereopa vovou oupata vo Pauto ruvara-ia.

¹⁰^j Aue iava uvare Tugoropa Vuku oiso purapapeira va iava vao oiso, ‘Ro oirato ira oiso ruipaparo ra rera vo touaro vearovira karekepape. Ora ro ira oiso ruipaparo ra vearo vuutaro rutu-ia toupareve. Ira uvui iraparoi ra ora rera iava gisipo tupa rovopareve vuri reoro

⁸ 3:6 Jen 18:9-15 ^h 3:7 Ef 5:25; 1 Te 4:4 ⁱ 3:9 Mt 5:43-48; Ro 12:17

^j 3:10 Sam 34:12-16; Je 1:26

pura arapa. Ora ira uvui iraoparoi ra kuvu reoro kosi pie arapa eaka rovororo.

- ¹¹ Ira-a eera uvui iraopa ra vuri vovouro arova ora pore rovororo torevoko vovou raga purasa. Ira uvuipa ra akeakevira kave vovoure taraapareve. Oa iava uvuiparoi ra kasivarivira vo vovou sirova gavaurevira oearovu tapo toupareve.
- ¹² Eake iava? Uvare Turaro oiso voearo siituepareveira voearo oearoa torevoko vovou purapaiveira. Ra oisi iava voea vo variriroaro uvupareve. Ari ita, voeare kasipupaoro voeare isivaparoveira oearoa vuri vovouro purapaiveira.’

Tavaka Ouoro Uvui Iraopavio Ra Va Iava Rorupape

¹³^k Vosa vearo vovou raga purapasa ruipa iraopata, uva iroutoa vai uvuiparoi ra oisi eisi oai iava visii vuri piereve? Eake iava? Uvare viapau oei oiso eisi piepaiveira voea vearo irara vuri piepaoro. ¹⁴ Ari vosa tavaka outa vearo vovou raga purapaoro, eagara. Oa-ia uvui iraopatai ra oisi va iavirava roru iraopata. Opeita uriripata voeaoropa evoea. Ora opeita rirovira rutu oisi voeare eisi rugorugoo iraopata oearoa visii vuri piepaiveira. ¹⁵ Ari Krai vaisiaro kae piepata ora visii vo rugorugooroaro-ia. Ora vo osa oiraopavira rutu rerare oiso purapata, “Ragaipa turaro iraoparoi rutu.” Ora vaopa tapo vatatopo iraopata vo osa oearoi oiso purapaave visiire, “Igeipa visii vo oirao pieroaro aviavi piepata. Uva eake rutu-a vao oare tuepataveira?” Ari ita, vosa ora visii vo rugorugooroaro ravaa rovopata, osa iavirava uvuipatai ra voea vo reoroaro pukopata aviavi pievira. ¹⁶^l Uva oisi-a eisi osa voea vo reoroaro pukopaoro uvui iraopatai ra kave vovou rutu purapata voeapa. Opeita voearovi akaipa piepata. Ora opeita orekerovu vuriara purapata ora visii-ia, ra vara sovopaoro ora visii iava sopaura-ia oiso purapata, “Ae, vuria puraavoi.” Oapa eva vatatopopaoro airerevira rutu torevoko vovou raga purapata voeapa. Oa iava uvuipaai ra oisi vo vovouro eveipaoro ariipaave ora voea raga, voearo oearoa vuri takauro-ia visii vaisiaro takaupaiveira oiso purapaoro, “Vuri kovo raga eva akukua,” vo osa vearo kovo raga Krai vaaro purapataveira. ¹⁷^m Oiraopavira rutu, uvare veaopai rutu vo rara tavaka oupata vearo kovo purapaoro vo osa Pauto vo ruipaoro oisi eisi toupave visiipa. Ari vosa vuriara purapaoro tavaka oupata, oire uva visii raga auearo-a.

Krais Kopiiroera Vigei Varaaro Vuriara Veraoro

¹⁸ⁿ Oa eva vituaro-a vao oiso, Rera raga ita Krai ira kopiiroepa visii tauvaoro. Ira oiso eisi kopii ovoiroepa vigei varaaro-ia vuriara vo

^k 3:13 Pro 16:7 ^l 3:16 Hi 13:18; 1 Pi 2:12, 15 ^m 3:17 Mt 5:10-12; 1 Pi 2:15, 20

ⁿ 3:18 1 Pi 2:21; 2 Ko 13:4

voriaro ouoro ovoieivira rutu. Ari ita, uvare rera raga-a vearotoa rutu ira kopiuroepa oirara tauvasa vuri irara. Osa-a eisi osa iavirava vigei vore pieveva Pautoa iare. Oiraopavira rutu oiso osa rera iava varaua kopii ovoiepa, ovusa rera iava uraurato tootoovira raga toureva. ^{19°} Osa eisi urauravira toupaooro avaroepa voearopa uraura irara siposipopasa oearoa tuukea-ia toupaveira. ^{20^p} Voea urauraaro oea rerare Pauto isivaaepa kaureopaoro voari tuariri rutu vo vuutao-ia oa-ia Noa ateate piepareva Pauto, ovusa aak uvuo purapaveva. Uva oisi-a oiso osa iava kataipa irara raga virivarireva rera Pauto vo peva vatara raga, vo osa pirutu paitu raga ivara-ia toupaveira va-ia uvuoa aak. ^{21^q} Oire uva voari tuariri eva paitu rovu uuko rovu Noa aao kaeva voea tovosa vo oriru tapi. Uva oisi raga ita uukoa-ia Tugoropa Sisu oupape oa vigei kaepaveira vigei tovopasa vo uva oriruvira toupaveira. Aue iavirava rera vo goruaro vao oa Jisas Kraiss tore pieva vova kopii tapi. Osisua-a eva oa viapau oiso toupai ra va-ia vuvui verapape ora vigei iava varaura oavi iava. Viapau. Ari vigei uvuipaviei ra oisi eisi va purapaoro ora vigei vo ruiparoaro reesipape, vo rara oiso ruipapavio ra vigei iava sopaura oavi sisigaruevira rutu toupaveira Pauto osireiario-ia vo rara evo gorua ita oupape rera vaaro. ^{22^r} Rera raga Kraiss ira iparoepa vuvuiua iare vo uva Pauto ruvara-ia oirapapa varata-ia toupaveira. Uva voa-a evoa uva toupaooro voea rutupa enselpa irara reipaveira ora voeao oearoa reipaveira vuvuiua-ia.

Uvuipaviei Ra Tavaka Vo Upiaaro Oupe Toua Oavi Tavariooro

4 ^{1^s} Oire uva vo osa oearovu Kraiss iava varaua vuri pieva rerapa riroa upia vateoro, taraipatai vai pasi osa vai-a eisi oearoi visii vuri piepaveira. Uva vare eva rugorugooapaoro oisi eisi uvuipatai ra ora visii iava sopaura oavisii goru piepata rutu vaore, vosa vuria outa oearovu ruvara-ia. Uvare ro ira upia oureva ora rera iava varaua-ia vo rara oearovu rera vuri pieve, ira-a eera ira vuri vovou tokorevere oisi eisi pieoro. ^{2^t} Uva eisi piepaoro uvuipatai ra vo rutu tugurata vo vokio-ia oa-ia kopiitavere. Uva vo vuutaro evara oara-ia viapau uvuipatai ra ora visii vo vovouroaro sirova utupata vuri vovouro purapaoro. Viapau. Ari uvui iraopatai ra Pautoa iare ora visii iava vase iraopata rera raga vo vovouroaro sirova utupasa. ³ Ari ita, rovvira rutu oiso oisova piepata osa voeao oea rupa vovouvira toupaveira, opitupitua eva uvuipai ra opesipe. Osa-a eisi osa toupaooro oisova rirovira rutu vuri vovouro purapata varao opitupiturovu rutu otopa pitupituro purapaoro. Ora vo osa oisova spakpasa ruipa iraopata oiso vovoupaoro ra vara iava kokoropaoro opitupiturovu rutu vuriara purapata. Ora oiso osa tokarasi irara-ia oisova

° 3:19 1 Pi 4:6 ^p 3:20 Jen 6:1-13 ^q 3:21 Ta 3:5; Hi 9:14; 1 Pi 1:3 ^r 3:22 Ap 1:10-11

^s 4:1 1 Pi 3:18; Ga 5:24 ^t 4:2 Ga 2:20; Ro 6:11

vuurapa vaisi purapata, varao oarare kasipuparoveira Pauto. ⁴Uva vo vokio opeita voea tapo ora tavosipata oearoa ora voea iava varaura oaive vo ruiparoaro sirova utupaaveira oisi eisi vo vovouro vuriara purapaoro. Oa vituaro iava visii vo pitupituroaro-ia tavetave iraopaiveira. Oa iava visii tovipaiveira vuri reoro raga-ia visii takaupaoro. ⁵“ Oea-a evoea voari utupaua Pauto osireiario-ia toreaverea rerapa tavitavisa vo pitupituro iava evara voea varaaro. Oire ra evo vuuta raga-ia voea vo vovouroaro rovirieireverea rera ro Pauto ira tuevira toupaveira voea rovirieisa kortua-ia, voearo oearoa tootoovira toupaveira ora voearo oearoa kopiipaaveira. ⁶” Oa eva vituaro iava voea oisoa Vearo Sipoipo iava siposipopaive voearopa oearoa tuariri rutu oisoa kopiipaave. Osa iava evoea rovirieireva osa vigei vao rovirieireverea vigoa tootoovira toupai vo vokio-ia. Uva vosa vearovira rutu Vearo Sipoipo oisoa uvupaivori voea oea kopiiaepa tuariri, ra oisi iavirava voea vo urauraroaro tootoo ovoivira rutu toupave oiso osa rera Pauto toupaveira.

Vearoto Kovopato Ira Pauto Vo Siraoro Roo Piepareveira Oearovivupa

⁷” Tutuuvoui vuuta vao oa-ia orekerovu rutu opesipere. Oa-ia uvui iraopatai ra ora vatatopo iraopata ora kaipori piepaoro variripasa. ⁸ ^x Ari rovopa rutu-a vao-ia vo osa oearovivupa siraopaoro voea-ia kaviko vovou rutu purapata. Eake iava? Uvare oearovivupa siraopaoro uvuipaviei ra vuriarare ovaupavio evara oara vigei vuri piepaiveira. ⁹Vosa oearovivu visii iava visii iare karepaa viro, osa iava uvuipatai ora visii vo keparoaro iare voearovi koata piepata. Uva viapau uvuipatai ra voearovire orugorugoorovu purapata oisi iavirava. ¹⁰ ^y Pauto ora rera varaaro vatevateara vatepareveira visii rutupa katakataivira vaore, oiso ra vearovira rutu vara tokipaoro vara kovo piepata. Oa iava uvuipatai ra vara-ia oearovivu araoko irara oavisii vara-ia tauvapata. ¹¹ ^z Oiso osa vo vatevatearo-a varao-ia ropa ira Pauto vo reoro iava siposipopareve. Osa siposipopaoro uvui iraoparoi ra torevokovira rutu Pauto rera iava reoreoparo. Ari vo vatevateao-a vao-ia ropa ira oearovu rutu tauvapareve. Ira uvui iraoparoi ra oisi eisi vo vatevate eva kovo piepaoro oirara tauvapareve vo goru iavirava eva oa oupareveira Pauto ruvara-ia. Oire uva oisi-a eisi osa okovorovu rutu purapataveira evara oara rutu iavirava Pauto vaisiario kae pieivereva oearovu Jisas Krai vaisiario iavirava. Vao iava uvare Pauto vareiaro-a vareo keraria ora gorua oarea viapau opesia vai. Ovoiei.

^u 4:5 Ap 10:42; 2 Ti 4:1 ^v 4:6 1 Pi 3:19 ^w 4:7 Je 5:7-10; Ro 13:11 ^x 4:8 1 Ko 13:7
^y 4:10 Ro 12:6-8 ^z 4:11 Ef 6:10, 5:20; 1 Ti 6:16

Tavaka Kaepa Vo Vovouaro Krai Tapo

12^a Vate irara oaa, vokiara rutu-ia tavakaara oupataveira. Uva viapau uvuipatai ra vara-ia tavetave iraopata oiso rugoopaoro, Ae pisaara rutu varao oara vigei-ia karekepapeira. 13 Viapau. Ari roru iraopata vara-ia. Uvare vo tavakaro-a evara oara vaeapaiveira vo tavakaova Krai oa oureva vo osa rera-ia vuria puraiva. Vosa oisi eisi piepatavora, uvuipatai ra oiraopa roru rutu outa vo osa Krai ora karekeroverea kerariava viaevira rera vaaro. 14^b Visii rutu oisi eisi touta Krai vaisiario-ia. Ra oisi visii-ia taraipaoro visii takaupaive. Osa iava uvuipatai ra rorupata. Uvare vo vuria eva oupaoro uvuipatai ra ora visii-ia taraipata oiso, Oiraopavira rutu, Pauto reraaro Uraurato vigei sopaaro-ia toupaveira. Ro Tugoropato Uraurato ira-ia riroa rutu keraria aue gorua touveira. 15 Teapi oearovu kopii piepata. Ora teapi orekerovu avu vai kavirupata. Ora reo goruro opeita putepata. Ora opeita voraro vokapata oearovu vo rugorugoooroaro torevoko ragapasa ora visii vo ruiparoaro raga-ia. Vosa oisi eisi piepata, osa ita torevokopai visii ra oisi iavirava tavaka oupata. 16 Ari vosa tavaka oupata vo ovusa oearovu visii vaisipaive oiso, Kristento, oire oisi iavirava viapau oiso ariipata. Viapau. Ari uvuipatai ra Pautoa-ia vuurapa vaisi purapata. Eake iava? Uvare eisi visii vaisipaoro Krai vaisiario tovopaivoi visii-ia.

17^c Oire vo vuuta-a vao-ia oa pou piroi oa-ia Pauto rovoroi rovirieia purapaoro. Oa-ia ora rera voeaaro rovovira rovirieii rovoparevoi rutu. Oire vosa vigei oirao pie vovou irara rovo rovopavio, ra apeisi voeao oirao pie vovou asa irara oea viapau Pauto vo reoaro oirao piepaiveira vo reo sirova utupasa? Uva siraovira rutu-a voeavipa! 18^d Aue iava uvare Tugoropa Vuku oiso purapapeira voeare,

‘Viapau oiso avekatapai rerapa ro vearo vovouto, ra ora rera iava sopaua porereve, oiso ra oisi iava Pauto rera orirureve ora rerapa. Uva apeisi-a? Uva aa vao-a opesia evoea vaaro oearoa vuri vovouro purapaiveira, voeao oea Pauto vo reoaro uvu arapa viapau oiso ruipapaaveira.’

19 Osa ragavira-a eisi osa Pauto ora rera vo ruipaoro sirova rera voeaaro iava vasepareveira, oisore ra oisi iavirava tavakaara oupaive. Osa iava uvuipaai rutu ra torevoko vovou rutu purapaoro ora voea tootooaro rutu tovopaive Pauto vavaearo-ia. Uvare Pauto vigei rutu purareva ora ragai. Osa iavirava uvuiparoi rutu ra vigei iava sopaura tokipaoro voura orirupareve rutu.

^a 4:12 2 Ti 2:11-13 ^b 4:14 Mt 5:10-12 ^c 4:17 2 Kro 7:14 ^d 4:18 Pro 11:31; Ro 10:9-17

**Visii Kovopa Irara Uvui Iraopatai Ra Pauto Vo
Raguiaro Sipsip Raguiro Toki Iraopata**

5 ^{1e} Goruvira rutu voeare visii tuvetuvepa irara lotupa irara reoparai. Uvare ragai tapo ita iravu tuvetuvepato. Vo uvare ora ragai osireiario iava Krai kekeava vo osa tavaka vo siraoaro ouvea oearovu ruvarai. Osa iava eisi ragai tapo va vao keraria ouaverea vo rara vigei iare viaevira rutu pou piro. ^{2f} Uva goruvira rutu visii tavipaavo oiso, Oiso rutu toupata osa sipsip tokipa irara oirara rutu Pauto voeaaro tauvapaoro. Oisi eisi vo kovo purapaoro rorupata, uvare Pauto vo ruipaaro-a oisi visiipa. Opeita reasipata oisi pie arapa. Ora opeita oisi eisi vo kovo purapaoro voria ragare rugoopata. Viapau. Ari visii uvuipatai ra evo kovo purapata vo rara visii iava sopaura vo ruiparoaro oisi toupave oisi vara purapaoro. ³ Opeita oiso vovoupata ra voearoviopa reipata oearoa tokipataveira. Viapau. Uvare uvuipatai ra ora visii-ia ovoovoa purapata. Osa iava visii vo touroaro vurapaoro vara sirova vearovira rutu utupaavere. ^{4s} Vosa oisi eisi piepatavora, voari utupaua Rovopatoa rutu Sipsip Tokipato ora karekeroverea ro raga ita Krai. Uva vo vuuta-a eva oa-ia ora visii vo voriaro outaverea vao oa sisikorevira roroverea kerariava, vao oa viapau opesia vai.

**Ora Vigei Vo Rugooroaro Rere Pie Rovopape
Ra Torevokovira Rugorugoopavio**

^{5h} Osa ragavira eisi osa visii viovoko irara uvui irapatai ra oira vasi irarapa avivikepata voea vo reoroaro uvupaoro. Ra ora visii raga ora vara piepataera, oisi tupaoro oearovivu tauvapata. Uvare Tugoropa Vuku oiso purapapeira,

‘Pauto voeaopa vairuparoveira oearoa ora voea ragare oiso purapaaveira, Vearotoa rutu-a ragai. Vo osa voearo oearoa ora vara piepaave, oea-a evoea oepa vereopa vovou rutu vatepareveira.’

⁶ⁱ Uva oisi-a eisi osa ragavira uvuipatai ra Pauto vavaearo roaro vao riro gorua takuvira toupata. Auere ra vo vavae iava eva oa-ia utupaua oiso visii kae pieverea rara vo vokio-ia oa rera raga reesireva. ⁷ Opeita tavaka vo siraoaro kaepata ora visii raga. Viapau. Vara tovopata vo Pauto vavaearo-ia. Eake iava? Uvare rera raga-a ira visii kavikopareveira visii tauvapaoro.

⁸ Ora vatatopo irapata kaiporivira rutu uutupaoro rerere ro Seten visiiva keripatoa rutu. Ira voraro rutu viripareveira oiso rutu osa aakauto

^e 5:1 Ro 8:14-25 ^f 5:2 Jo 21:15-17; 1 Ko 9:17 ^s 5:4 Hi 13:20; 2 Ti 4:8 ^h 5:5 Je 4:6; Ais 57:15; Pro 6:16-19 ⁱ 5:6 Ais 57:15-21; Je 4:6-10

ro ira okarerovu ruture taraapaoro viripareveira voea aiopasa. ⁹Goruvira rutu tore iraopata oirao piepaoro, ra rerare korupaoro isivapata. Uvare taraipatai araoko irara oavisii-ia oirao pie vovou irara voeao oea uvarovu rutu voraro toupaveira. Oea oisi eisi vo tavakaro oupaveira osa vo tavakaroa varao oupataveira visii. ¹⁰Ari ita, Pauto visii reesireva ro ira vereopa vovou rutu purapareveira oearovu rutupa vaore, oiso ra vo reesiva Krai tapo ora tavosipaoro rerava reipata, vo uvare rera-a Krai ira orekerovu rutupa reiparoverea pauakavira rutu. Osa-a eisi osa iava uvuipatai ra Pauto vaarore vereopa vovou rugoopata, vao oa-ia visii tauvaporeve, vo osa gare vuutavi raga-ia otavakarovu vo siraoroaro oupata oearovu ruvara-ia. Oara isivaaro iava evara Pauto visii vorevira vearo pierereve vo osa visii iava sopaura goru pierereve oiso rutu tore pieoro osa kukuuvu tuuta. ¹¹Ira-a ro riro gorutoa rutu Turaro. Ira vo goruaro viapau opesia vaiei. Ovoiei.

Vo Toupai Ovoioa Reo

^{12j} Ragai-a vao ragoa vavio poteku pasi puraavoi visiipa osa Sailas va rigatoparevoi ragai tauvapaoro. Rerare rugooperai oiso, Ira ita vigei araokotoaoro. Ira goruvira rutu Pauto vo reoaro-ia pitupaoro vearovira kovopareveira. Uva vo pasi-a vao oa-ia oiso ruipaparai ra goruvira rutu visii iava sopaura varaata pieoro voura goru piea rutu. Ora oiso osa oiso ruipaparai ra ora ragai vo reoaro oirao piea rutu visiipa oiso ragavira. Pauto visiipa vereopa vovou rutu oisoa purapareve. Ovovoua eva oiraopai rutu. Osa iava uvui iraopatai ra va iavirava goruvira rutu torepata.

^{13k} Ari ita, Pauto visii reeresireva ora rerapa ora voeao lotupa irara oea vo Babilon urui-ia toupaveira uvava visiipa vearo voki purapaivoi. Uva Mak tapo ragai oviitoaoro vearo voki puraparevoi. ¹⁴Oire uva visii rutu sekanta oearovu tapo sirao vovou puraoro.

Uva visiipa Pauto arepaavoi ra gavaure vovou vatereve visiipa visiigoa Krai tapo ora tavosipataveira.

Eisivi raga osa vo pasio purapaavoi.

Ragai-a vao, Pita.

^j 5:12 2 Ko 1:19; Hi 13:22 ^k 5:13 Ap 12:12